

Obsah

Předmluva	11
Úvod	13
1 Chirurgická anatomie slinných žláz a lícního nervu (L. Černý, I. Stárek)	21
1.1 Anatomie velkých slinných žláz	22
1.1.1 Glandula parotis	22
1.1.2 Glandula submandibularis	23
1.1.3 Glandula sublingualis	23
1.2 Obličejové větvení lícního nervu	24
1.3 Anastomózy lícního nervu	27
1.4 Lymfatický systém slinných žláz	27
2 Diagnostika onemocnění slinných žláz (J. Vomáčka, L. Černý)	29
2.1 Klinické vyšetření	29
2.2 Zobrazovací metody	30
2.2.1 Prostý snímek	31
2.2.2 Sialografie	31
2.2.3 Fistulografie	37
2.2.4 Angiografie	37
2.2.5 Ultrasonografie	37
2.2.6 Výpočetní tomografie (CT)	48
2.2.7 Magnetická rezonance (MRI)	48
2.2.8 Scintigrafie	49
3 Zánětlivá a nenádorová onemocnění slinných žláz (L. Černý, I. Stárek)	55
3.1 Akutní bakteriální sialadenitidy	55
3.2 Virové sialadenitidy	57
3.2.1 Parotitis epidemica	57
3.2.2 Cytomegalie slinných žláz	57
3.2.3 Human immune deficiency virus (HIV)	58
3.3 Chronické sialadenitidy	59
3.3.1 Chronické recidivující sialadenitidy	59
3.3.2 Küttnerův nádor slinných žláz	61
3.3.3 Obstrukční sialadenitida	61
3.3.4 Pneumoparotitida	61
3.3.5 Postaktnická chronická sialadenitida	62
3.4 Specifické sialadenitidy	62
3.4.1 Tuberkulóza	62
3.4.2 Gonoroické a luetické záněty slinných žláz	63
3.4.3 Aktinomykóza	63

3.5	Imunosialadenitidy	63
3.5.1	Myoepitelová sialadenitida (MESA)	63
3.5.2	Sjögrenův syndrom	64
3.5.3	Sarkoidóza	67
3.5.4	Wegenerova granulomatóza	69
3.5.5	Jiné granulomatózní záněty	69
3.6	Akutní alergické sialadenitidy	69
3.6.1	Sialolitiáza	69
3.6.2	Sialadenózy	70
3.7	Cysty a píštěle	71
3.7.1	Lymfoepitelové cysty	71
3.7.2	Retenční vývodové cysty	72
3.7.3	Traumatické pseudocysty	73
3.7.4	Ranula	73
3.7.5	Dermoidní cysty	73
3.7.6	Branchiogenní cysty a píštěle	74
3.7.7	Cystická fibróza slinných žláz	75
3.8	Vývojové vady slinných žláz	75
3.9	Jiná onemocnění slinných žláz a okolních orgánů	75
3.9.1	Nekrotizující sialometaplazie	76
3.9.2	Benigní hypertrofie maseterů	76
3.9.3	Amyloidóza	76
3.9.4	Processus transversus atlantis elongatus	76
3.9.5	Funkční poruchy slinných žláz	77
4	Histopatologie nádorů slinných žláz (R.W.H. Simpson, A. Skálová)	81
4.1	Adenomy	81
4.1.1	Pleomorfní adenom	81
4.1.2	Myoepiteliom (myoepitelový adenom)	86
4.1.3	Bazocelulární adenom	89
4.1.4	Warthinův tumor (adenolymfom)	92
4.1.5	Onkocytom (onkocytární adenom)	94
4.1.6	Kanalikulární adenom	96
4.1.7	Sebaceózní adenom a lymfadenom	97
4.1.8	Duktální papilom	97
4.1.9	Cystadenom	98
4.1.10	Kongenitální pleomorfní adenom (salivary gland anlage tumour)	101
4.2	Karcinomy	102
4.2.1	Acinocelulární karcinom	102
4.2.2	Mukoepidermoidní karcinom	106
4.2.3	Adenoidně cystický karcinom	108
4.2.4	Polymorfní nízce maligní adenokarcinom	111
4.2.5	Epitelově-myoepitelový karcinom	114

4.2.6	Hyalinizující karcinom z jasných buněk (clear cell carcinoma)	116
4.2.7	Bazocelulární adenokarcinom	118
4.2.8	Sebaceózní karcinom	119
4.2.9	Papilárně cystický karcinom	120
4.2.10	Onkocytární karcinom	121
4.2.11	Salivární duktální karcinom	122
4.2.12	Adenokarcinom jinak nespecifikovaný (NOS)	124
4.2.13	Maligní myoepiteliom	124
4.2.14	Malignita v pleomorfním adenomu	125
4.2.15	Dlaždicobuněčný karcinom	128
4.2.16	Malobuněčný karcinom	130
4.2.17	Lymfoepitelový karcinom	131
4.2.18	Nediferencovaný karcinom	132
4.2.19	Hybridní karcinomy	132
4.2.20	Jiné karcinomy	132
4.3	Neepitelové nádory	133
4.3.1	Solitární fibrózní tumor	134
4.3.2	Nádor z granulárních buněk (granular cell tumour)	134
4.3.3	Folikulární dendritický sarkom	134
4.3.4	Zánětlivý pseudotumor (zánětlivý myofibroblastický tumor)	134
4.3.5	Primární maligní melanom	135
4.3.6	Primitivní neuroektodermový tumor (PNET)	135
4.3.7	Teratom	136
4.4	Maligní lymfomy	136
4.4.1	MALT lymfomy	136
4.4.2	Non-MALT extranodulární lymfomy	138
4.4.3	Lymfomy intraparotických uzlin	139
4.4.4	Diferenciální diagnóza mezi MALT a nodálními lymfomy	139
4.5	Metastatické tumory	139
4.6	Neklasifikované tumory	141
4.7	Pseudotumorózní léze	141
4.7.1	Sialadenóza	141
4.7.2	Onkocytóza	142
4.7.3	Nekrotizující sialometaplazie	142
4.7.4	Myoepitelová sialadenitida (MESA)	143
4.7.5	Cysty slinných žláz	145
4.7.6	Chronická sklerotizující sialadenitida (Küttnerův tumor)	148
4.7.7	Sklerotizující polycystická sialadenopatie (sklerotizující polycystická adenóza)	148
4.7.8	Adenomatózní hyperplazie mukózních slinných žláz	150
4.7.9	Kimurova nemoc	151
4.7.10	Xantogranulomatózní sialadenitida	151
4.7.11	Nodulární fasciitida	151

4.7.12	Intraparotické uzliny	151
4.7.13	Jiná onemocnění	152
5	Aspirační cytologie onemocnění slinných žláz (I. Stárek, A. Skálová)	171
6	Epidemiologie a klinické projevy nádorů slinných žláz (I. Stárek)	175
7	Etiologie nádorů slinných žláz (I. Stárek)	179
8	Prognostické možnosti sialomů (I. Stárek, A. Skálová)	181
9	Neepitelové nádory slinných žláz (I. Stárek, A. Skálová)	187
9.1	Hemangiomy	187
9.2	Lymfangiomy	188
9.3	Lipomy a lipomatózní léze	189
9.3.1	Lipomatóza	189
9.3.2	Madelungova choroba	190
9.4	Neurogenní nádory	190
9.5	Nádory z vazivové tkáně	192
9.6	Nádory z hladké svaloviny	194
9.7	Sarkomy	194
9.8	Maligní lymfomy	194
10	Metastatické nádory slinných žláz (I. Stárek, L. Černý)	199
11	Nádory podčelistní a podjazykové žlázy (I. Stárek)	203
12	Nádory malých slinných žláz (I. Stárek)	205
13	Extrasalivární sialomy (L. Černý, I. Stárek)	207
14	Nádory slinných žláz u dětí (I. Stárek)	209
15	Nádory hlubokého laloku příušní žlázy (I. Stárek)	211
16	Obrna lícního nervu a nádory příušní žlázy (I. Stárek)	213
17	Aktinoterapie a chemoterapie nádorů slinných žláz (I. Stárek)	217
18	Chirurgická léčba nádorů slinných žláz (I. Stárek)	221
18.1	Taktika chirurgické léčby u primárních nádorů	221
18.2	Taktika chirurgické léčby u recidivujících nádorů	223
18.3	Blokové disekce u nádorů slinných žláz	225

19 Chirurgické zákroky na slinných žlázách (L. Černý, I. Stárek)	229
19.1 Příprava k operaci	229
19.2 Operace příušní žlázy	229
19.2.1 Kožní řezy	230
19.2.2 Identifikace větvení lícního nervu	230
19.2.3 Exstirpace nádorů slinných žláz	232
19.2.4 Konzervativní superficiální parotidektomie	233
19.2.5 Konzervativní totální parotidektomie	235
19.2.6 Semiradikální parotidektomie	236
19.2.7 Totální radikální parotidektomie	237
19.2.8 Operace nádorů akcesorního laloku gl. parotis	237
19.3 Operace parafaryngeálních nádorů	237
19.4 Operace podčelistní žlázy	238
19.5 Operace podjazykové žlázy	240
20 Rekonstrukce lícního nervu a náhrady jeho funkce (J. Veselý, L. Černý)	243
20.1 Rekonstrukční výkony na lícním nervu	243
20.1.1 Anastomóza přímá	243
20.1.2 Anastomóza nepřímá	243
20.1.3 Volné nervové štěpy	244
20.1.4 Miehlekeho diverzifikační metoda	244
20.1.5 Anastomózy n. VII. s n. XII. a n. XI.	246
20.2 Základní metody obnovení funkce n. facialis	246
20.2.1 Pasivní závěsy	247
20.2.2 Aktivní závěsy	247
20.2.3 Závěsy očních víček	248
20.2.4 Cross face nervové komunikace	249
20.2.5 Přenos svalové motorické ploténky	249
20.3 Spontánní reinervace po resekci lícního nervu	250
21 Pooperační komplikace chirurgické léčby slinných žláz (I. Stárek)	253
22 Poranění slinných žláz (L. Černý)	257
Rejstřík	263